

„Dlaczego Thomas Woodrow Wilson wspierał polskie dążenia niepodległościowe?”

W spotkaniu uczestniczyli:

prof. Tomasz Gąsowski, dr Konrad Meus, dr Adam Świątek oraz uczniowie klasy 3a - Krzyszto Habalo, Marcin Piotrowski, Sebastian Suchan, Bartosz Prochal.

Materiał faktograficzny :

Moduł pierwszy

Sytuacja po klęsce powstania styczniowego:

- narodziny nowoczesnego społeczeństwa polskiego świadomego swojej narodowości-rozwoj pozytywizmu, który postulował przekształcenie cywilizacyjne społeczeństwa, likwidację analfabetyzmu, rozwój kultury, nauki i gospodarki.
- przekształcanie całego systemu społeczno-gospodarczego równoległe do procesów uwłaszczenia chłopów, rozwoju przemysłu i handlu, komunikacji i łączności, a także nauki.
- działalność powstających u schyłku XIX wieku partii politycznych, odwołujących się do idei niepodległościowych. Przywódcy ruchu robotniczego (Daszyński, Piłsudski), ludowego (Witos) i narodowego (Dmowski), na różne sposoby kreślili wizję przeszłych losów Polski i Polaków.
- *Dyskusja dotyczyła roli polskich intelektualistów: H. Sienkiewicza, M. Curie- Skłodowskiej, W. Mickiewicza oraz R. Dmowskiego w promocji sprawy polskiej na świecie.*

Moduł drugi

Lata rewolucji 1905-1907 przyniosły próbę masowej walki o prawa społeczeństwa polskiego, a chociaż zakończyły się klęską, to po raz kolejny przeorały świadomość społeczną. W takiej właśnie atmosferze zbliżał się czas Wielkiej Wojny. Spodziewając się jej wybuchu, w Galicji zaczęto tworzyć zarówno polskie struktury paramilitarne, jak i polityczne. Już przed rokiem 1914 społeczeństwo polskie dowiodło, że całym swoim rozwojem - kulturowym, gospodarczym, społecznym i politycznym - dojrzało do niepodległości.

Dyskusja z ekspertami łączyła się z pytaniem: Jakie było realne znaczenie oddziałów polskich utworzonych przy państwach biorących udział w Wielkiej Wojnie dla powstania Rzeczypospolitej?

Moduł trzeci

„AKT 5 LISTOPADA

„Do mieszkańców warszawskiego generalnego gubernatorstwa!” „Sprzymierzeni Monarchowie, biorąc należny wzgląd na ogólne warunki polityczne Europy jako też na dobro i bezpieczeństwo własnych krajów i ludów, żywią niezłomną nadzieję, że obecnie spełnią się życzenia państwowego i narodowego rozwoju Królestwa Polskiego. Wielkie zaś, od zachodu z Królestwem Polskiem sąsiadujące mocarstwa z radością ujrzą u swych granic wschodnich wskrzeszenie i rozkwit wolnego, szczęśliwego i własnym narodowym życiem cieszącego się państwa.”

Rozmowa dotyczyła pytań:

Czy Akt 5 listopada był swoistym rozpoczęciem licytacji na arenie międzynarodowej o kształt Polski i jej przynależność do danej strony konfliktu?

Jaką rolę odegrał w odzyskaniu przez Polskę niepodległości I.J. Paderewski, promując sprawę polską w USA? Jakie były jego relacje z amerykańskimi politykami i jak silna była jego pozycja?

Moduł czwarty

100 lat temu, 8 stycznia 1918 roku, prezydent Stanów Zjednoczonych Thomas Woodrow Wilson przedstawił Kongresowi w orędziu program pokojowy, zawierający zasady powojennego ładu. Program, nazywany Czternastoma Punktami Wilsona, w punkcie 13. dotyczył utworzenia niepodległej Polski.

13 punkt Wilsona

„Należy stworzyć niezawisłe państwo polskie, które winno obejmować terytoria zamieszkane przez ludność niezaprzeczalnie polską, któremu należy zapewnić swobodny i bezpieczny dostęp do morza i którego niezawisłość polityczną i gospodarczą oraz integralność terytorialną należy zagwarantować paktem międzynarodowym”

Fragment stał się podstawą do dyskusji : Czy państwo polskie miałyby rację bytu bez pomocy prezydenta Wilsona? Jak duże znaczenie miał 13. punkt orędzia prezydenta Wilsona?

W debacie wykorzystano dodatkowe materiały:

- fragment książki Stefana Arskiego – „My, pierwsza Brygada”
- pamiętniki I.J.Paderewskiego (głośne czytanie)
- fragment filmu o T.W. Wilsonie

OPIEKA MERYTORYCZNA :KAROLINA JEDYNAK I ANDRZEJ WITKOWICZ

KOORDYNATOR PROJEKTU: Cecylia Czopek

